

שאלות ותשובות לסיכום ולחזרה

פרק אחד עשר — 'אלמנה ניזונית'; רפים צה — צו

- קפ. א. אלמנה הניזונית מנכסי יתומים, האם מעשה ידיה שלהם?
ב. מי חייב בקבורתה?
ג. האם מציאת האלמנה שלה או של היתומים?
ד. אלו מלאכות אלמנה עושה ליורשים?
א. אלמנה הניזונית מנכסי יתומים, מעשה ידיה שלהם.
לפירוש התוס', נסתפקו בגמרא שמא הדין כן רק לבני גליל, שהיתומים זנים אותה בעל כרחם ואינם יכולים לסלקה בכתובתה, אבל לאנשי יהודה שמדעתם ניזונית, אין מעשה ידיה שלהם.
ב. יורשיה, יורשי כתובתה, הם החייבים בקבורתה, ולא יורשי הבעל — שכן קבורת האשה נתקנה תחת כתובתה.
לא ירשו יורשיה כתובתה, כגון שלא הניח קרקעות, אעפ"כ חייבים הם בקבורתה. (ר"י). ואם הניח נכסים ומתה קודם שנשבעה ליתומים שלא נפרעה כתובתה — לדברי הרמב"ם (אישות ית, 1) יורשי הבעל חייבים בקבורתה. והראב"ד והר"ן סוברים שלעולם יורשי נכסיה ונדונייתה הם החייבים, וכן נקט השלחן-ערוך לעיקר (פ"ט, ד). ועריטב"א.
ג. אמר רבי זירא אמר שמואל: מציאת אלמנה — לעצמה, ואף על פי שהיא ניזונית מנכסי היתומים. בחיי בעלה בלבד תקנו שמציאתה לבעלה, משום איבה, אבל ביורשים לא חששו לאיבה.
ד. כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה אלמנה עושה ליורשים, חוץ ממוזיגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו, שהן מלאכות של קירוב וחיבה.

דף צו

- קפא. אלו מלאכות עושה התלמיד לרבו, והאם רשאי רבו למנעו מלשמשו?
כל מלאכות שהעבד עושה לרבו תלמיד עושה לרבו, חוץ מהתרת מנעל (ונעילתו (רמב"ם ת"ת ה, ח), שהרואה אומר עבד כנעני הוא). ובמקום שמכירים אותו מותר (רבא). ואפילו במקום שאין מכירים אותו, אם הוא מניח תפלין מותר להתיר מנעלו, שאין דרך העבדים להניח תפלין. (רב אשי).
גם תלמיד שהוא כהן עושה כל מלאכות לרבו. (ע' בחדושי הגר"ר בנגיס ח"ב מ, ב).
אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המונע תלמידו מלשמשו כאילו מונע ממנו חסד. רב נחמן בר יצחק אומר: אף פורק ממנו יראת שמים. (האם אין עזרתי בי ותשיה נדחה ממני, למס מרעהו חסד ויראת ש-די יעזוב).

- קפב. א. אלמנה שתפסה מטלטלין במוזנותיה או לכתובתה — האם תפיסתה תפיסה?
ב. אלמנה ששהתה שתיים ושלוש שנים ולא תבעה מזונות — האם איבדה מזונותיה?
ג. יתומים אומרים נתנו מזונותיה והיא אומרת לא נטלתי — מי צריך להביא ראיה?
ד. אלמנה המוכרת מהנכסים למוזנותיה או לכתובתה, האם צריכה לכתוב בשטר אלו למוזנות מכרתי אלו לכתובה מכרתי?